

EL

MAGAZÍN

Divendres, 18 de desembre de 2020

MÚSICA

Joan Dausà tornarà el 2021 amb quatre únics concerts a Empúries

SOUND AND VISION

Les intimitats d'‘Imagine’, al descobert a ‘El cel sobre John Lennon i Yoko Ono’

ECONOMIA

Controvèrsia després que l'aigua comenci a cotitzar als mercats de futurs a Chicago

EL PANTANAL, FONT DE VIDA

Els aiguamolls més grans del món es troben en regressió

VIATGES

Arnau Sañé / Matoke Travel

Avui ens traslladem a un país gairebé tan gran com el continent europeu, la major part cobert per la selva més gran del món, anomenada també el pulmó del planeta i cada vegada més amenaçada. La selva amazònica acull uns quatre milions d'espècies diferents entre vegetals i animals. El riu que l'alimenta, l'Amazones, és tan gran que aboca prop de 200.000 metres cúbics d'aigua dolça al mar cada segon, per fer-nos una idea, un cabal mil vegades superior al del riu Ebre. Un laberint d'afluents i meandres travessen la selva i es converteixen en autèntiques vies de comunicació en un territori on l'asfalt escasseja i la selva ho engoleix tot.

Visitar l'Amazònia és obligatori si vas al Brasil, però cal dir que no és pas aquí on hi ha les grans concentracions de fauna i la que hi ha és de mal veure a causa de la densitat de la vegetació. Per això el viatge ideal per a un amant de la natura és combinar la selva amazònica amb l'aiguamoll més gran del món, el Pantanal, situat al sud del país, a la regió del Mato Grosso. Si fa anys que no hi aneu, el trobareu canviat. Abans tot el Pantanal era

un immens aiguamoll, però la sobreexplotació dels aqüífers l'ha anat eixugant i ara el paisatge és diferent. Queden molts aiguamolls, però també hi ha terra eixuta on els tapirs i els ossos formiguers són més de bon veure. D'altra banda els tucans i els jaguars han anat perdent la por de la gent amb el pas dels anys.

El nostre punt de partida és la ciutat de Cuiabà, la capital de l'estat del Mato Grosso, ideal per als amants del turisme *eco* i per a aquells qui vulguin conèixer una mica més de prop la història del país que visiten. Per anar al Pantanal sortirem de Cuiabà en cotxe, i ens dirigim a Poconé, uns 100

quilòmetres cap al sud, per una carretera ben asfaltada.

Un cop a Poconé, ens oblidem de l'asfalt. Ara toca menjar pols o fang, depèn de l'època en què hi anem. Agafarem la popular Transpantaneira, la carretera que travessa de dalt a baix els aiguamolls i que ofereix a qui s'hi aventura un viatge sense temps per a l'avorriment. En qualsevol moment pot aparèixer un tapir despistat, un tucà curiós o un grup de coatís travessant la carretera. La coneguda carretereta es va construir als voltants dels anys 70 per facilitar el transport de béns entre Poconé i Corumbá, a tocar de la frontera amb Bolívia. Per sort, durant la seva construcció, en veure el gran impacte ambiental que suposava, van decidir paraitzar les obres, i el seu trajecte es va acabar on arriba a dia d'avui: la ciutat de Porto Jofre. Els 145 quilòmetres de la carretera, que inclou els 120 ponts de fusta que l'ajuden a sortejar l'aiguader, són més que suficients per gaudir de l'autèntic espectacle de vida que esclata permanentment al Pantanal.

Hi trobareu nyandús, cérvols dels pantans, coatís, micos, guacamais, jacarés, capibares i milers d'ocells aquàtics, però l'estrella de l'escenari és, sens dubte, el jaguar, el més buscat per tothom qui visita la zona, tan majestuós com esmunyedís, d'hàbits nocturns i solitari. Es tracta del felí més gran d'Amèrica i l'únic del gènere *Panthera* de tot el continent. Un mascle adult i saludable pot arribar a pesar més de 150 quilos i, en pro-

MOLLS

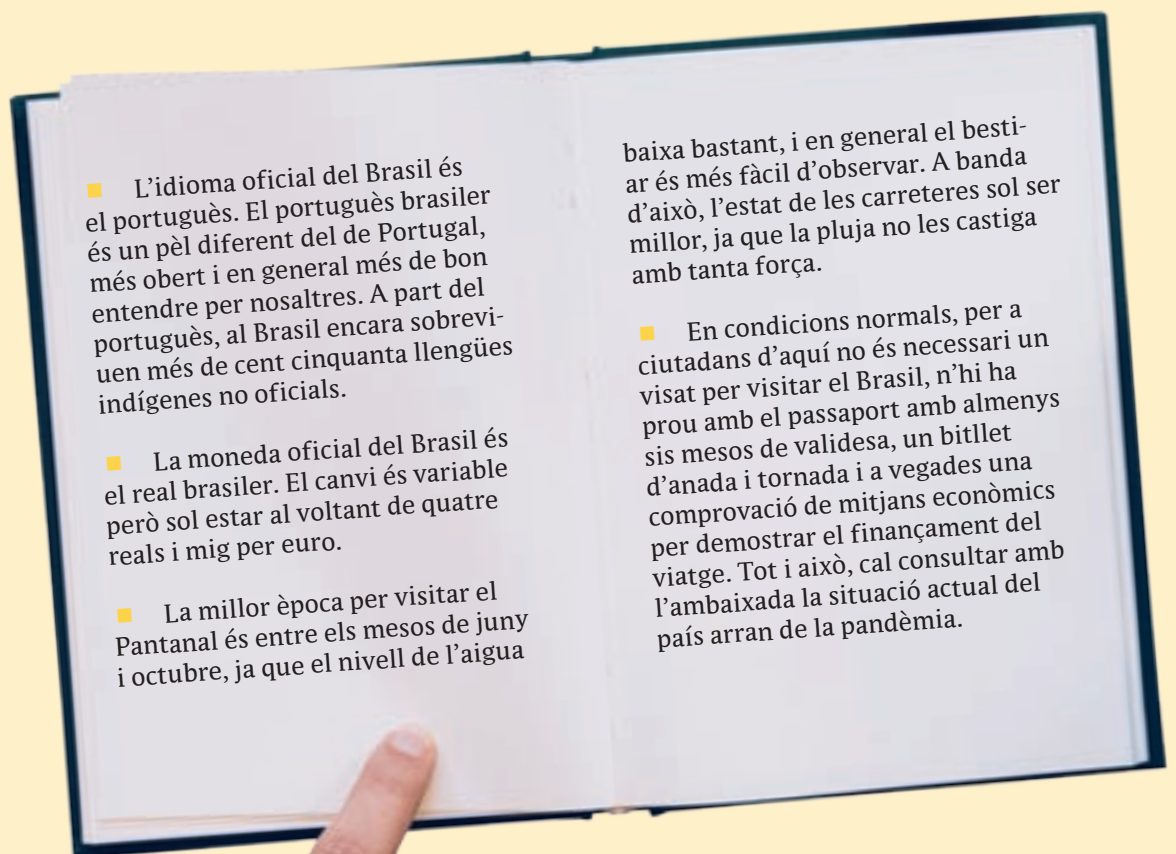
porció, compta amb el crani més gros de tots els felins del planeta. Trobar-lo no sempre resulta senzill, però la recompensa és tan gran que el record queda tatuat al cervell per sempre més. El millor lloc per observar-lo és navegant pel riu des de Porto Jofre, on n'hi ha uns quants exemplars que estan relativament acostumats a ser observats durant les seves tasques quotidianes. Si hi aneu quan toca, de juny a octubre, trobareu poca pluja i el nivell del riu més baix i, en conseqüència, els jaguars són més de bon observar, de fet no és gens rar veure'n un parell en un sol dia, ajaguts sota una ombra a la vora del riu. Anys enrere veure un jaguar era ben bé un cop de sort, però, com passa amb els grans mamífers africans, els animals han acabat acostumant-se a la gent i ara aquesta zona s'ha convertit en l'autèntica capital mundial del jaguar.

Els caimans, coneguts al Brasil com a jacarés, són preses complicades i apreciades pels jaguars. Aquests rèptils són de bon observar prenent el sol a la vora de l'aigua. Ells s'activen a la nit, llavors els seus ulls brillen quan els enfoquem amb el lot i semblen llumenetes màgiques enmig de la foscor. Al Pantanal també hi viu el puma, però és molt difícil de veure. Tot al contrari que la llúdriga gegant, aquí coneguda com a *ariranha*. També són grans depredadors de les tèrboles aigües *pantaneires*, semblants a les nostres llúdrigues però molt més grosses i ferrenyes. Un cop encaçat el peix, busquen algun obstacle que sobresurti de l'aigua i que els permeti gaudir de l'àpat sense por que se l'endugui el corrent. La resta del dia el passen jaient o jugant i el millor de tot és que no tenen cap mena de vergonya, i es deixen observar tranquil·lament.

Mirat des d'aquí sembla fàcil, però la veritat és que el Pantanal és tan immens (és tan gran com Portugal,

si fa no fa) que t'hi pots perdre i deixar-te el millor si no estàs molt ben informat. Avui dia hi ha finques privades, antigament dedicades a la ramaderia extensiva, que s'han reconvertit a l'ecoturisme, i són autèntics nius de vida que val la pena explorar, ja que solen acollir més fauna que la terra de ningú que hi ha a tocar de la Transpantaneira. Si mireu les fotos que posen a internet, sembla que a tot arreu hi hagi de tot, però no és així. Una cosa és la publicitat i l'altra la realitat. Si aneu ben guiats i feu nit a les finques adequades, comprovareu que visitar el Pantanal és l'equivalent a fer un gran safari, amb fauna americana, és clar.

I havent fet, si us sobren un parell o tres de dies i voleu una mica de relax, a uns 70 quilòmetres de Cuiabà hi trobareu el Parc Nacional de Chapada dos Guimarães. És recomanable: a més de practicar esport i fer *trekking*, tindreu la possibilitat de banyar-vos a les petites llacunes alimentades pels dolls d'aigua cristal·lina provinent de la multitud de cascades del parc, tot enmig d'un bosc ufanós que alguna parella de guacamais sobrevola de tant en tant. El paisatge és idíl·lic, un bon lloc per relaxar-se abans o després del plat fort.

- L'idioma oficial del Brasil és el portuguès. El portuguès brasiler és un pèl diferent del de Portugal, més obert i en general més de bon entendre per nosaltres. A part del portuguès, al Brasil encara sobreviuen més de cent cinquanta llengües indígenes no oficials.

- La moneda oficial del Brasil és el real brasiler. El canvi és variable però sol estar al voltant de quatre reals i mig per euro.

- La millor època per visitar el Pantanal és entre els mesos de juny i octubre, ja que el nivell de l'aigua

baixa bastant, i en general el bestiar és més fàcil d'observar. A banda d'això, l'estat de les carreteres sol ser millor, ja que la pluja no les castiga amb tanta força.

- En condicions normals, per a ciutadans d'aquí no és necessari un visat per visitar el Brasil, n'hi ha prou amb el passaport amb almenys sis mesos de validesa, un bitllet d'anada i tornada i a vegades una comprovació de mitjans econòmics per demostrar el finançament del viatge. Tot i això, cal consultar amb l'ambaixada la situació actual del país arran de la pandèmia.

AGÈNCIA DE VIATGES

Pg. Domènec Sert, 1, TARADELL
93 131 46 65 / 636 85 38 80
info@matoketravel.com

OPINIÓ

Carles Duarte

El 'Mirall ustori' de Lluís Busquets

De Lluís Busquets i Grabulosa, n'havia sentit a parlar tant abans de tractar-lo personalment que quan el vaig conèixer no me'n sabia avenir que fos tan jove. Evoco aquesta impressió perquè és fruit de la determinació indefallent, l'admirable capacitat de treball i la diversitat d'interessos d'un dels nostres contemporanis que ha sabut fer de la seva vida una experiència fecunda i valuosa des d'un punt de vista personal, però també per al conjunt del país. Aquesta seva condició queda reflectida al dietari comprès entre Sant Jordi del 1981 i el del 1987 publicat amb el títol de *Mirall ustori*, que remet al que Arquimedes va construir per cremar les veles dels vaixells que assetjaven Siracusa. En paraules de Busquets cap al final del volum, l'objectiu era "fer convergir les meves vivències (...) d'una manera semblant a la d'un mirall ustori (...) capaç d'inflamar, abrusar o vaporitzar el pas del temps en el seu focus".

Encapçala l'obra un pròleg de Ramon Balasch que ens ajuda a orientar-nos sobre l'autor i les característiques del període i del llibre, que Busquets inicia amb la notícia del traspàs de Josep

Pla. El dietari arrenca quan feia ben poc de l'intent de cop d'estat del 23-F i un any després de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya. Busquets, amb una mirada independent, retrata aquells dies incerts i esperançats de reconstrucció, però on la lectura resulta més apassionant és quan Busquets parla d'ell mateix. Succeeix quan ens relata els pri-

Antic seminarista, Busquets va estudiar Teologia i Filosofia a Roma abans de penjar els hàbits

mers passos de la seva implicació en el món del periodisme, des de la revista *Olot-Misión* al *Diari de Girona*, passant pel *Diari de Barcelona*, incloent-hi episodis de censura, polèmiques... Són extraordinàries també les anotacions que a la fi de 1982 fa per repassar aspectes de la seva infantesa i adolescència olotines, que ens el mostren ple d'il·lusions.

Antic seminarista, Busquets va estudiar Teologia i Filosofia a Roma abans de penjar els hàbits. Alguns dels millors capítols del dietari corresponen precisament als seus records d'aquell temps. En destacaria els apunts sobre el general dels jesuïtes Pedro Arrupe, conegut com el *Papa negre*, i sobre el papa Pau VI, i uns altres, ben diferents, amb relació a una noia italiana amb qui va plantejar-se seriosament de construir una vida en comú. En altres fragments del llibre les notes adquireixen un to més aspre i dramàtic, arran de la mort en accident d'un bon amic o de l'intent de suïcidi d'una persona estimada. Professor, escriptor i coordinador de projectes editorials, la lectura de *Mirall ustori* ens permet de resseguir les nombroses iniciatives que va emprendre o en què es va implicar. Un esment a part mereixen les anotacions memorables que Busquets dedica al vincle amb Salvador Espriu, Mercè Rodoreda, Joan Vinyoli, J. V. Foix, Pere Calders, Avel·lí Artís-Gener, *Tísner*, Joan Sales... Ens trobem davant d'una obra que confirma la qualitat i el talent literaris de Lluís Busquets.

Llorenç Capdevila

DE REÜLL

El cinquè Beatle

De vegades la literatura és una bona manera d'acostar-se a personatges històrics, a la seva vida i a les seves idees. Molts escriptors s'han enamorat de lladres, reines, aventurers o d'altres escriptors precedents quan els han volgut reconstruir literàriament; o potser ha estat l'enamorament previ el que els ha dut a voler fer-los un homenatge literari tot mirant de reproduir el vessant més humà d'aquells a qui l'historiador o l'estudiós acadèmic no pot fer més que resseguir-ne i comentar-ne les accions o l'obra. Novel·les com *Rius paral·lels*, de Jordi Estrada, que ens acosta a les relacions de Màrius Torres amb aquells amb qui va conèixer al sanatori de Puig d'Olena, o *Entre l'infern i la glòria*, d'Àlvar Valls, que ressegueix l'obra, la vida i la personalitat de Jacint Verdaguer, o *Memòries d'Adrià*, de Marguerite Yourcenar, que repassa la vida i la mort d'aquest emperador romà... no tenen cap pretensió historicista i són, primer de tot, artefactes literaris que penetren en el món de les idees i en els plecs universals de la naturalesa humana, que és, al capdavall,

el que busca qualsevol bon lector.

En aquesta línia, l'excel·lent novel·la *Reis del món* (Proa, 2020), de Sebastià Alzamora, recrea les personalitats contraposades i contradictòries de dos homes importants: el contrabandista i banquer Joan March (1880-1962) i el fillol Joan Mascaró (1897-1987), nas-

Cal tenir en compte la influència que va exercir Joan Mascaró en el viratge místic i orientalista dels Beatles

cuts tots dos al poble mallorquí de Santa Margalida. Sobre March, a qui es va atribuir el dubtós honor de ser "el banquer de Franco", perquè va contribuir a finançar l'Alzamiento, se n'han escrit molts llibres i, fins i tot, ha inspirat alguna altra novel·la (com la remarcable *El banquer*, de Núria Cadenes). Masca-

ró resulta més desconegut. I en canvi la seva obra, el seu pensament i la seva personalitat acaben enduent-se l'interès del narrador i el lector.

Traductor del sànscrit, esperantista precoç, pacifista... Mascaró és presentat a *Reis del món* com un humanista íntegre, que contrasta amb l'esperit materialista de Joan March, obsessionat a acumular diners com a mitjà per aconseguir poder. ("Els diners no són el poder, els diners són l'eina. / Per fer el que un vol? / Per aconseguir que els altres facin el que un vol"). Mascaró avantposa l'amor al poder i assegura que "de jove era pacifista per convicció, ara ho soc per necessitat". A tall d'anècdota, però molt significativa, només cal tenir en compte la influència que va exercir Mascaró en el viratge místic i orientalista dels Beatles (especialment en George Harrison, que li va dedicar la cançó *The Inner Light*). Permeteu-me, doncs, la frivolitat d'afirmar que, per molt que se li atribueixi a Stuart Sutcliffe el qualificatiu de cinquè Beatle, potser escauria més a aquest mallorquí universal.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Clandestins

Fa uns dies es va encendre una nau industrial a Badalona que feia d'assentament de gent que no té altre sostre. Quatre morts i nombrosos ferits com a resultat. Pocs, perquè podien haver estat molts més. El tràgic accident, que oblidarem aviat, va posar en evidència que hi ha un món paral·lel a les nostres ciutats i és la de gent condemnada a la misèria i als quals a sobre els neguem la visibilitat. A la nau badalonina sembla que hi convivia unes dues-centes persones sense cap condició que la pogués identificar amb habitatges ni tan sols pobres o poc dignes: sense aigua ni llum, amb separacions improvisades de cartrons i teles, amb gent dormint sobre matalassos al terra i amb unes condicions higièniques i de salubritat que ens podem imaginar. I no és un cas singular, n'hi ha moltíssimes més especialment en l'entorn metropolità com farcit està de pisos pastera, habitatges infames sobreocupats. Multitud d'espais envaïts per a la supervivència de tots aquells als quals hem condemnat a l'exclusió social i residencial. En el cas de la nau badalonina, hi conflueixen moltes de les condicions en què han de resistir aquesta gent als quals condemnem a ser els pàries de la terra: immigració irregular, cap mena de feina estable ni prestació social, treballs indecents de subsistència, recurs a petita delinqüència, desconsideració, invisibilitat... L'ocupació era pública i notòria i feia vuit anys que l'Ajuntament ho sabia. Diuen que estaven lligats de mans i peus perquè el tema s'havia portat al

jutjat i imperava el silenci judicial. Algú potser pensarà que això passa a la ciutat de García Albiol, home poc propens a empatitzar amb la immigració i la pobresa; però el cert que els dos alcaldes d'esquerres que hi ha hagut abans tampoc hi van fer més. Que una cosa és brandar arguments genèrics sobre la solidaritat o bé la multiculturalitat i una altra n'és resoldre problemes concrets i ajudar persones reals.

Vivim en un món absolutament disfuncional. La desigualtat és un fenomen que avança inexorable i va esdevenint acumulatiu i asfixiant. La solidaritat i

La desigualtat és un fenomen que avança inexorable i va esdevenint acumulatiu i asfixiant

els mecanismes de redistribució s'han anat afeblint. A la part baixa, precaris i insegurs, hi tenim una quarta part de la població que les xifres oficials situen en "zona d'exclusió" o "per sota del llindar de la pobresa". Aviat està dit, a Catalunya són gairebé dos milions de persones que han de resistir faltades de expectatives i dosis raonables de seguretat. Però més enllà d'aquesta molta gent, hi ha una àrea d'exclusió pura i dura, feta de gent sense papers i gairebé sense cara que transiten com zombis en el nostre entorn i no els mirem si no és

per expressar-los distància, rebuig o por. La majoria provenen de països africans i han arribat aquí després d'itineraris i desventures inenarrables. Buscaven una oportunitat i els condemnem a la pobresa extrema i el menyspreu. Conformem un exèrcit laboral de reserva d'uns centenars de milers de persones als quals no facilitem ni l'accés a un trist habitatge. Tots els nivells d'administració, des dels ajuntaments fins al govern de l'Estat, afirmen no poder-hi fer res. Uns apelen a falta de mitjans i els altres a evitar generar un "efecte crida". Resulta evident que gestionar importants fluxos migratoris és d'una gran complexitat i molt especialment en un territori de frontera com és Espanya entre dos mons en termes de desenvolupament. No ens separa la Mediterrània, sinó un abisme. Però més enllà dels grans números i les dinàmiques migratòries globals, el que tenim en el nostre entorn són persones que es mereixen ser considerades i tractades com a tals. Gent que l'única diferència amb tots nosaltres és que han tingut una biografia molt més dura i moltes menys possibilitats. L'única culpa que arrossegueu és no haver tingut la sort que hem tingut altres i per als quals tenir habitatge i alimentació, entorn segur, salut i educació garantida ens ha vingut donat. La condemna a què els sotmetem, o que tolerem amb el nostre silenci, resulta del tot inacceptable si és que encara fem nostres aquells valors humanístics, socials i il·lustrats dels quals sovint fem bandera.

Susanna Barquin

DE ROSSEGONS

Pessebres

El pessebre es munta per Santa Caterina, el 25 de novembre: de Santa Caterina a Nadal, un mes cabdal. I es desmunta per la Candelera, el 2 de febrer. Després, a casa cadascú fa el que vol, només faltaria, com si no vol fer res, com si passa amb una ponsètia o si s'estima més un arbre amb boles i llums. O com si vol fer de tot. Deixeu, però, que jo defensi la tradició del pessebre. No ho faré des de la fe, perquè no en tinc gaire, ni des de la cultura, que tampoc. Ho faré des de la desesperació. Que ningú no s'espanti, que estic segura que mantinc encara un equilibri mental i emocional d'enveja amb els temps que corren, que no em refereixo a la desesperació en el sentit d'esquinçament emocional, sinó més aviat a la desesperança existencial. La societat líquida que Bauman el sociòleg va descriure a finals del segle XX

ens obliga a nosaltres, els occidentals, a viure capbussats, a surar, a nedar i deixar-nos portar, tant si vols com si no vols, per un corrent de canvis i anades i vingudes. Sols. Perquè vam decidir que volíem ser individus, amos, cada un, del propi destí. Un destí precari, provisional com el present, com un riu que passa, que flueix, que necessita nous reptes que s'esvaeixen al cap de poc, perquè són tan poc transcendents, tenen tan poc fonament, que aviat es dilueixen. Tan poc a veure amb les realitats sòlides del passat, quan el treball definia la persona en una comunitat, i la família, la casa, preveïen el camí que havia de prendre cadascú. De quina casa ets?, et deien, i amb la resposta se sabia com eres i on arribaries, perquè el destí, el teu, no el decidies tu sinó que era el fruit d'un sistema de relacions del qual formaves

part. No nego les mancances de les societats sòlides, al contrari, poden arribar a ser tan ofegadores que maten amb la mateixa crueltat o més que les líquides. Tanmateix, quan una persona es troba sola davant un món tan dinàmic, bo és que hi hagi si més no alguna boia per descansar uns instants.

El pessebre és una boia. L'estable, el naixement i les figures, el paisatge que s'eixampla cada any amb alguna estampa, i que es munta en comunitat, amb nens si pot ser, que per això ho fa més amè, més entranyable. Començar el 25 de novembre i acabar el 2 de febrer, que els Reis Mags avancin cada dia fins arribar al 6 de gener a la porta de l'estable. Saber que hi ha un inici i un final d'una història coneguda. Això és una boia en un món que de tan líquid podria arribar a ser gasós com un pet.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Dolors Altarriba

Un text per a tot un segle

Poden escriure les dones? Sembla una pregunta estranya en aquests moments, però si ens situem als anys 20 del segle passat no ho és tant. La portada del llibre *Una cambra pròpia*, de Virginia Woolf, inclou una frase que diu: “L’error més gruixut que pot cometre qualsevol persona que es proposi escriure és pensar en el seu sexe”. Pensar que perquè ets home o dona escrius d’una o altra manera. Reeditat per La Temerària Editorial, aquest text de Woolf va aparèixer l’any 1929 després que se li demanés que parlés de *Les dones i la novel·la* a la Universitat de Cambridge. Woolf ja comença discrepant del títol.

En canvi el que sí conclou és que el que fa falta a les dones per escriure és una cambra pròpia, i tenir diners propis. Per dir això no li calia segurament escriure 140 pàgines, però és que *Una cambra pròpia* és moltes més coses. D’entrada, les descripcions de cada situació amb el seu estil, ben acurades i amb ironia. Com quan descriu com van i venen els seus pensaments al costat del riu, en un espai entre col·legis universitaris per a homes i on la gespa –perquè ja hi ha un camí de grava– no es pot trepitjar si no és per ells (i no elles); també perquè parla de quina ha estat la feina, històricament, de les dones, del perquè costa tant aconseguir donacions per a un col·legi femení i l’educació de les dones. També de la intel·ligència creativa o de la fatalitat del feixisme. Per tant, a més de ser una mena de text fundacional sobre la literatura femenina on parla d’autores que la precedeixen, és un viatge a

conèixer com era el moment que li va tocar viure. Del repàs a altres escriptores, destaca que només Emily Brontë i Jane Austen van escriure com van voler sense fer cas del que els homes aconsellaven: a l’estil dels homes.

El llibre amplia dues conferències pronunciades l’any 1928 als dos únics col·legis universitaris on aleshores s’acceptaven estudiantes. Tot just feia nou anys que les dones votaven a Anglaterra, i per entrar en certes biblioteques necessitaven un acompanyant masculí. Durant molts segles, les dones que volien convertir el seu talent en literatura –i l’autora sembla especialista en aquesta mena de dones– havien de lluitar contra un entorn hostil. Ella, que sí que havia rebut educació, va tenir la sort que la seva tia li deixés en herència cinc-centes lliures l’any per a tota la vida.

Virginia Woolf va néixer el 1882 com a Virginia Stephen, i es va casar amb Leonard Woolf l’any 1912. Amb ell van fundar una editorial, Hogarth Press, i va escriure i publicar diverses obres, d’entre les quals destaquen *La senyora Dalloway*, *Orlando* (inspirada en la relació que va tenir amb la també escriptora Vita Sackville-West) o *Les onades*. Es va suïcidar ofegant-se al riu en posar-se pedres pesants a les butxaques de l’abric el 28 de març de 1941. Sempre va voler explicar la lluita de la dona davant l’home. Una lluita i una pregunta (la de l’inici) que encara és aplicable a altres països.

UNA CAMBRA PRÒPIA

Autora: Virginia Woolf
Editorial: La Temerària Editorial
Lloc i any d’edició: Barcelona, 2020
Nombre de pàgines: 140

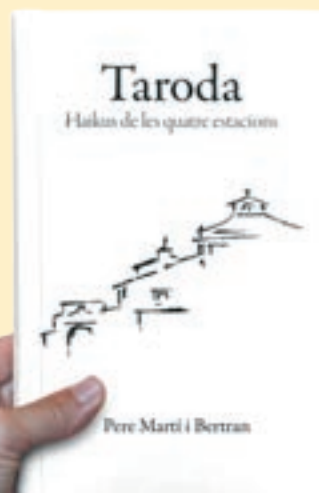
August Garcia i Orri

Instants poètics

“Raucs de granotes
en la nit estrellada:
tot és en calma.”

Després d’una trentena de llibres adreçats al lector infantil i juvenil, Pere Martí s’ha plantejat un doble repte: escriure un llibre per a adults i fer-ho de la mà del haiku –una antiga forma poètica japonesa–. El motiu? Fer un homenatge a Taroda, el poble sorrià que l’acull a temporades des de fa ja molts anys.

El llibre, blanc i polit, és d’un minimalisme on només destaquen les *formiguetes* dels versos i uns esbossos d’Inma Sancho que acompanyen a la perfecció el propòsit de l’obra: capturar instants del paisatge físic i humà d’aquest petit poble que pertany a allò que ara en diuen “la España vaciada”. Per a això el haiku, que Martí segueix en la forma fixada per Carles Riba, és una

eina excel·lent: observació, concisió expressiva i contenció emocional.

A *Taroda. Haikus de les quatre estacions* seguim el pas de l’any des de l’esclat primaveral: “Naixia el dia. / Els ocells no paraven / de saludar-lo”, fins al son hivernal, pas necessari per refer el cicle: “Els camps reposen. / Les llavors ja germinen / a sota el gebre”. És alhora una mirada d’enyor de la petjada humana en aquest paisatge: “Marges de pedra, / fets i refets de segles, / ara qui us cuida?”. Però, sobretot, és la contemplació embadalida d’un present encara amable: “Les bicicletes, / a l’estiu, són les ales / de la mainada”.

El jo poètic es mou entre la mera observació: “Despunta el dia, / xisclen les orenetes, / tot cobra vida” i la implicació sentimental: “La neu transforma / en paisatges de somni / allò que estimo”. Només a voltes fa un pas més i esdevé reflexió antropològica o metafísica: “Veure el sol néixer / fa que puguem entendre / que l’adoressin”.

Destaca l’ús d’un lèxic rural molt acurat: noms de plantes, animals o activitats agrícoles desfilen davant nostre com a testimoni de l’experiència personal del poeta. No hi falta alguna referència literària a Maragall, o aquesta de Carner: “Camí de terra, / estret i fi, on menes? / Potser ets la vida...”.

Andana n’ha fet una edició en català i una altra en castellà mantenint junts els sengles pròlegs que bé mereixen una lectura atenta. Així, tant els lectors d’aquí com els d’allà –els tarodans especialment– podran gaudir d’aquest cant a la natura i a la vida senzilla dels pobles. Una declaració d’amor en tota regla a ritme de haiku.

TARODA, HAIKUS DE LES QUATRE ESTACIONS

Autor: Pere Martí i Bertran
Il·lustracions: Inma Sancho Gallego
Editorial: Edicions i Propostes Culturals Andana
Any d’edició: Vilafranca del Penedès, 2020
Pròlegs a càrrec de Montserrat Morera i César Millán
Nombre de pàgines: 60

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

151

LÈXIC

Enganys

No us han enganyat mai de la manera més cruel i estúpida? I segur que heu quedat **amb un pam de nas**. Qui ho diria que aquella persona tan dolça ens pogués **enredar** tan vilment! L'engany és més vell que el caminar i d'això tractarem avui.

Els xarlatans amb el seu aire de set-ciències ens **venen fum**, ens **pinten el seu producte de color de rosa** o, com es diria més aviat ara, ens intenten **vendre la moto**. I amb els negocis, atenció, ull viu!, sempre hi ha gent disposada a **estafar, ensarronar, ensibornar, engalipar, entabanar, encerar** o **aixecar la camisa**. Que no us **prenguin el pèl** (o el número), cal estar ben amatents. Els falsos gurus espirituals, enlluernadors professionals, us poden ensarronar –per exemple, introduir-vos en una secta– o fins i tot ensibornar, que és 'induir amb enganys, males arts, a fer alguna cosa'. No seríeu pas els primers. La mentida és a l'ordre del dia, i no entén de cultures, oficis, classes socials o sexes. **Mentir** és una art universal i malèfica.

En el camp de l'amor, passa una cosa semblant. De la parella o l'amant que defrauda i decep l'enamorat o l'enamorada podem ben dir que moltes vegades l'**enganya** o li **fa el salt**. És un motiu per partir peres. Per tant, deixeu-vos de romanços i vigileu amb la gent que ens ve a **prometre la lluna en un cove**.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de **vic.ass@cpnl.cat**

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

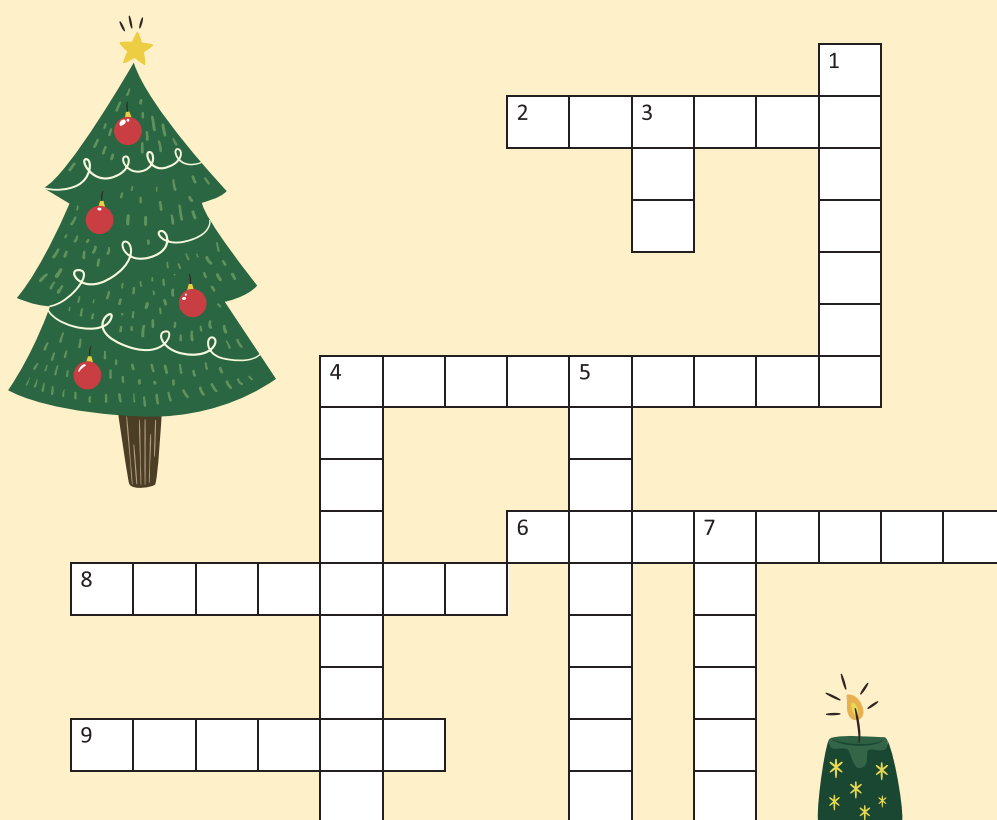
ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS

Merry Christmas everyone!

Test your Christmas knowledge with our festive crossword.

CATALÀ

Bon Nadal a tothom!

Comproveu els vostres coneixements sobre les festes de Nadal amb els nostres mots encreuats festius.

ACROSS

- The vehicle Father Christmas uses to get around the world on Christmas Eve.
- The day after Christmas Day.
- A sock that we hang up on Christmas Eve, and which Father Christmas fills with small toys, fruit, or money.
- The most famous reindeer of all.
- A long, shiny decoration that we use to decorate the Christmas tree.

Down

- Father Christmas goes down this to deliver presents in each house.
- Santa's little helper.
- The village where Jesus was born.
- Where Father Christmas is said to live: the _____
- The songs that we sing at Christmas.

The English in a Bite team at the Escola d'Idiomes at UVic-UCC, wishes you a very Merry Christmas and a Happy New Year!

L'equip d'English in a Bite de l'Escola d'Idiomes de la Universitat de Vic us desitja un bon Nadal i feliç Any Nou

Les solucions de la setmana anterior:

- 1) However
- 2) as a result
- 3) such as
- 4) the most well-known
- 5) Finally
- 6) Which
- 7) Nowadays
- 8) by

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Sagi Serra

JOHN MAYALL
'Jazz Blues Fusion'

Polydor, 1972

A finals dels 60 i principis dels 70 els grups de músics blancs que tenien com a referent el blues negre havien proliferat tant com els apartaments turístics a Platja d'Aro. La base d'aquests grups era –majoritàriament– bateria, baix i guitarra elèctrica solista, amb el complement –o no– de piano, orgue o algun instrument de vent. John Mayall va fer un experiment: tocar blues amb músics de jazz, i va muntar un grup amb Freddie Robinson, guitarra; Ron Selico, bateria; Clifford Salomon, saxos; Blue Mitchell, trompeta, i Larry Taylor –l'únic que no provenia del jazz, era el baixista de Canned Heat–, baix, i ell mateix a la guitarra, harmònica i piano. D'unes gravacions fetes en concerts a Boston i Nova York el novembre i desembre de 1971, va sortir-ne aquest gran disc, amb un so diferent a tot el que havia fet llavors Mayall i els seus *bluesbreakers*. Hi ha set temes,

potser els més destacables són "Country Road", "Good Time Boogie" i "Exercise in C Major". En tots Mayall deixa que cada músic s'esplai lliurement, com a les grans *jams sessions* jazzístiques. Satisfet del resultat de *Jazz Blues Fusion*, l'any següent Mayall va fer una mena de *segona part*: *Moving On*, ampliant la secció de vent amb tres saxofonistes més i reemplaçant el bateria per Keef Hartley.

EL TEST
Xavier Tristan

Primer instrument que vas tocar? El baix elèctric. **Primer grup del qual vas formar part?** Rattle Boys. **Primer concert en directe.** A un institut de Barcelona, el Zafra, a principis dels anys 90. **Primer disc que et vas comprar?** Crec que el *Let There Be Rock* d'AC/DC. **Quants discos tens?** 400 vinils, uns 600 CD i, en MP3, milers de milers. **Salva'n tres.** *Alive!*, de Kiss; *Pyromania*, de Def Leppard, i *1987*, de Whitesnake. **Grups (o músics) de capçalera.** Kiss, AC/DC i Whitesnake. **Un concert (com a públic) per recordar.** Recordo molt el primer, *Rock & Rios* de Miguel Rios.

NOTES

Joan Dausà 'ressuscitarà'
a l'estiu a Empúries

Aquest passat cap de setmana una de les veus més populars de l'escena catalana ja va avançar quins són els seus plans per al 2021. Es tracta de Joan Dausà, que com si fos un profeta va acabar la gira de *l'Ara som gegants*, el seu darrer disc, just abans de començar el primer confinament, de manera que, si més no pel que fa a concerts, la seva agenda de moment no ha patit els (de)efectes de la pandèmia. A més, aleshores ja va anunciar que es prenia un any sabàtic per treballar en les cançons d'un nou àlbum que es publicarà durant la tardor de 2021. Per fer més dolça l'espera, però, el cap de setmana passat Dausà va anunciar l'es-

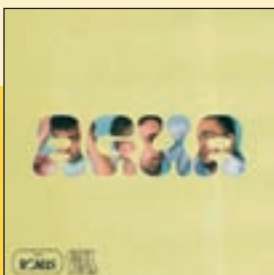

pectacle *Respira: Un concert, una festa, una experiència*. Darrere d'aquest projecte s'hi amaguen quatre concerts que es faran a principis d'estiu (25 i 26 de juny i 2 i 3 de juliol) al recinte de la ciutat grega i romana d'Empúries, en terme municipal de l'Escala (Alt Empordà). Al concert, a part dels clàssics del repertori de Dausà, el músic ja ha explicat que hi

sonaran en exclusiva les noves cançons que mesos més tard formaran part del nou disc. A més, aquesta serà l'única possibilitat de veure Dausà en directe durant tot el 2021. Tot i l'actual incertesa en temps de coronavirus, les entrades per al darrer dels concerts ja estan esgotades. Per a les tres primeres cites, si feu via, encara s'hi pot trobar algun forat. A part de les cançons de Dausà, el recinte del festival també comptarà amb un espai Village on abans i després de l'actuació el públic podrà gaudir de la gastronomia de l'Empordà. També hi haurà un DJ que tancarà musicalment les quatre vetllades.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

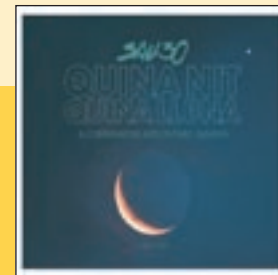
Jordi Sunyer

STAY HOMAS
'Agua'

Sense cap mena de dubte, *Agua* serà un dels discos de l'any. Stay Homas va ser la banda sonora del confinament i en pocs dies es va convertir en un fenomen global gràcies a l'originalitat i frescor dels temes que penjaven a les xarxes gravats des del terrat on estaven confinats els seus tres músics. Per debutar discogràficament, però, la sonoritat del grup ha canviat i han abandonat el minimalisme per convertir-se en un grup de fusió amb totes les de la llei i una producció de luxe. L'àlbum inclou 12 cançons, la majoria escrites després d'aquell primer confinament.

PIGMY
'Manifestación'

Manifestación és el tercer àlbum en solitari del barceloní Vicente Macià (exguitarra i cantant de Carrots), que s'havia estrenat el 2007 amb *Miniaturas* i havia seguit el 2014 amb l'ambiciós *Hamsterdam*, un doble disc conceptual barroc però espectacular. Fer un nou disc, doncs, per a Pigmy, són sis o set anys de feina ja que ell mateix escriu, grava i toca instruments tan variats com guitarres, baix, sítar o teclats. El nou treball segueix les passes dels anteriors partint del folk amb tocs de psicodèlia i alguna pinzellada de rock progressiu. Interessant.

SAU30 'Quina nit,
quina lluna'

Dos CD d'àudio i un DVD és el que inclou *Quina nit, quina lluna*, un treball imprescindible per als amants de Sau que no pot faltar a cap carta dels Reis dels seus seguidors. El treball inclou totes les cançons que el grup va interpretar en un concert que van fer al juliol a l'Observatori Astronòmic d'Albanyà basat sobretot en el disc *Quina nit*, on hi ha clàssics atemporals com *Boig per tu*, *Perestroika*, *És inútil continuar* o *Envia'm un àngel*. Per a l'ocasió, aquestes cançons s'han regravat amb els músics de Sau30, que l'any vinent tornaran als escenaris.

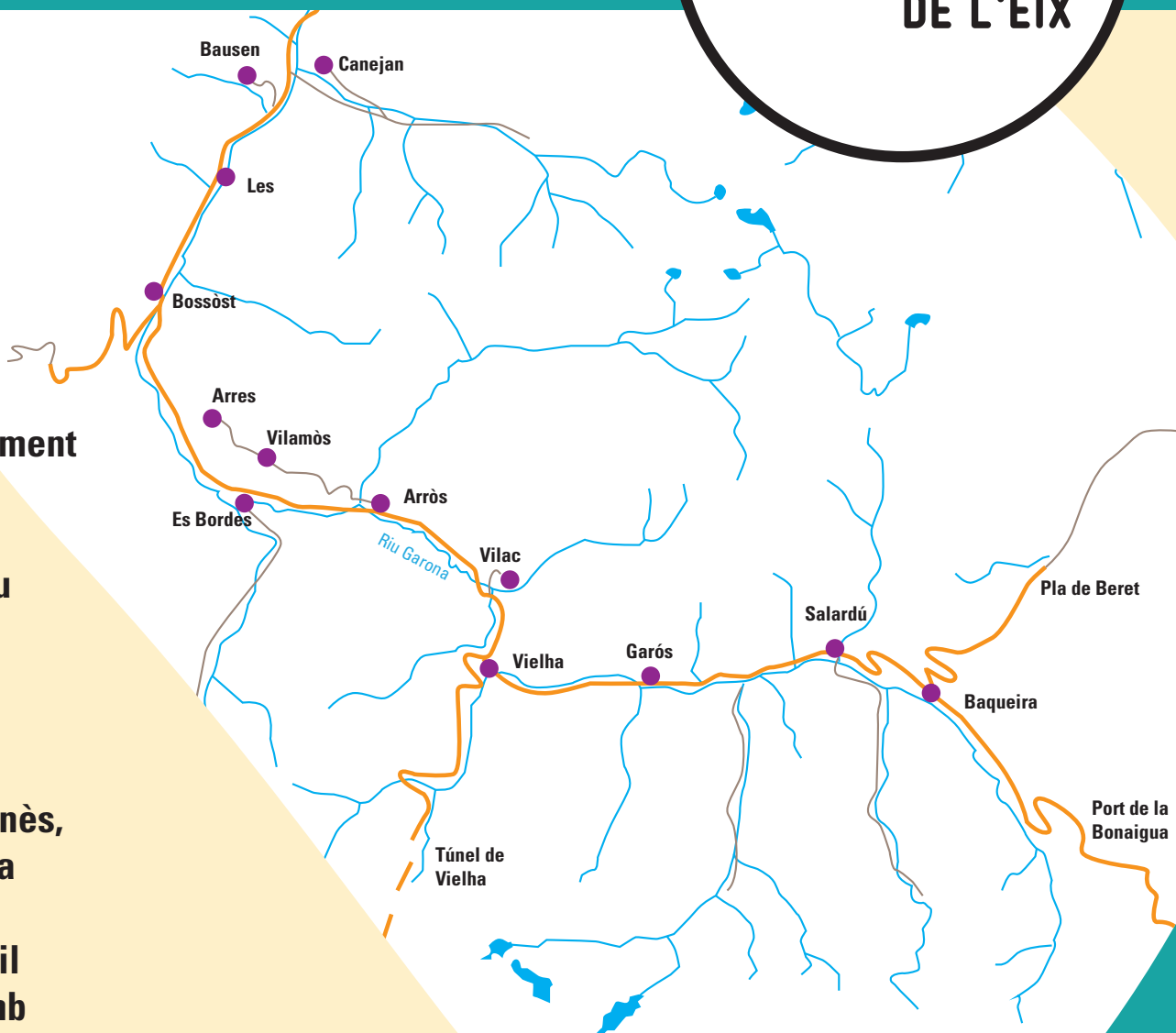
Capítol 16

LA VALL D'ARAN

Un territori singular

Ens endinsem a la Vall d'Aran, una comarca envoltada de grans muntanyes pirinenques, territorialment fronterera amb França i Aragó i caracteritzada per ser el bressol del riu Garona. El seu gran atractiu paisatgístic, amb boscos verds i frondosos; la seva arquitectura singular, amb cases de pedra i pissarra, i el fet de tenir la seva pròpia llengua oficial, l'occità aranès, fan que sigui un territori amb molta personalitat. Si ets amant de la naturalesa no et pots perdre les mil i una rutes que ofereix la vall, i amb sort podràs veure algun dels curiosos animals que s'hi amaguen.

L'arquitectura aranesa ha esdevingut un símbol als municipis de la comarca. Des de la capital, Vielha, fins a

petits pobles com Salardú, hi trobem esglésies i santuaris que requereixen una especial atenció, ja sigui per la seva

UNA MIRADA AL PATRIMONI

Museu dera Val d'Aran

En un bell edifici històric renaixentista del nucli antic de Vielha, trobem actualment el Museu dera Val d'Aran. Fundat als anys 80, amb l'objectiu de crear un museu etnològic, s'ha reconvertit en un espai que ens mostra el territori a través d'una mirada històrica, artística i cultural. Una visita obligada per a aquells viatgers que vulguin conèixer la terra aranesa i la seva gent.

Sant Andreu de Salardú

Una gran imatge arquitectònica destaca a la part alta del municipi de Salardú. Es tracta de l'església de Sant Andreu, un edifici de transició entre l'estil romànic i gòtic construït al llarg del segle XIII. Una de les seves curiositats, que veiem a simple vista, és el campanar octogonal, caracteritzat per la seva alçada i robustesa, i que va ser construït posteriorment. Aquest no sols servia per fer repicar les campanes, sinó que la seva funció principal era la de torre de defensa, ja que l'església es troba dins d'una fortificació militar.

El crist de Salardú és una de les obres més representatives del romànic aranes

bellesa com per la història que ens explica cada pedra. Amb estilitzats campanars punxeguts que s'aixequen normalment sobre

un turó, i es fan visibles des de qualsevol punt del municipi, és difícil passar de llarg i no fer-hi parada.

Grans fortificacions

La Vall d'Aran és un territori fronterer, cosa que ha provocat que durant tota la seva història s'hagi vist atacat en nombroses ocasions. La població, per protegir-se, havia de refugiar-se en grans fortificacions, que es van convertir en les actuals esglésies. A part de la de Saldú també destaca la funció defensiva de l'església d'Arties i la de Vielha, que van néixer com a grans castells.

Història, cultura i tradicions

Es caracteritza per ser un museu molt didàctic. S'inicia a la planta baixa amb una introducció que ens parla de la creació del territori, així com de la formació dels Pirineus, seguit d'una sala al primer pis, que conté un petit tast d'elements històrics de la Vall d'Aran, que van des de la prehistòria passant per l'època romana, i tot un conjunt d'objectes trobats en castells que ens parlen del sistema defensiu del territori. El museu acaba amb una visió més actual dels canvis que han anat sorgint a partir del segle XX.

5

Els miracles del Sant Crist

A l'interior de l'església trobem una peça molt important de la imatgeria romànica, el Sant Crist de Saldú, una talla de fusta de finals del segle XII que conserva gran part de la policromia original. El Crist ha tingut un gran valor en l'àmbit religiós, ha estat un objecte de veneració i fins i tot se li han atribuït miracles, sobretot durant l'època de la pesta negra. També destaquen les pintures murals renaixentistes.

6

L'armari dels privilegis

Un famós armari atreu les mirades de molts visitants del museu. Anomenat l'armari de les sis claus o dels privilegis, és un element indispensable pel que fa al sistema polític propi que es va crear a la Vall d'Aran durant l'època medieval. Dins d'aquest gran moble de fusta massissa es guardaven els documents més importants del Consell General i tan sols podia ser obert amb les sis respectives claus que li donen el nom. Aquestes pertanyien a cada un dels consellers que representaven els diversos territoris en què es divideix la vall.

La cuina catalana i la francesa s'agermanen en una gastronomia de sabors únics. Les elaboracions araneses estan molt lligades als

productes del camp, als arbres fruiters i a receptes que contenen una alta quantitat de proteïnes, necessàries per suportar els severos hiverns.

UN TAST GASTRONÒMIC

Arantast, l'elixir de la poma

Un camp de pomers pràcticament abandonats va cridar l'atenció d'en Hening mentre passejava per Les. Els arbres feien bastanta pena, no havien estat podats ni havien rebut el sanejament necessari. Va ser en aquell instant quan es va animar, juntament amb un grup d'amics, a aprofitar aquelles pomes i donar-los una altra vida. Així nasqué, cap a l'any 2008, Arantast, amb l'objectiu principal de revaloritzar els arbres fruiters de la Vall d'Aran. Arantast va començar convertint les pomes en sidra, un procés que en Hening ja coneixia de casa seva i ara també ha acabat elaborant una mostassa que agrada a molta gent i el tabasc elaborat amb concentrat de suc de poma.

Restaurant Er Occitan

Ara fa uns 19 anys, el Marcos i la Núria van començar un projecte d'un petit restaurant després que ell acabés la seva formació a escola d'hostaleria a Barcelona. Així va néixer Er Occitan, una parada indispensable per a aquells que visiten Bossòst. Des d'un inici van decidir apostar per la Vall d'Aran, per la seva cuina i per la seva gent, una clientela fidel a la qual dediquen la seva feina. El territori de la vall és un pèl complicat, està envoltat de muntanyes, i això ha fet que la cuina aranesa miri molt cap a França. Tot i això, cada cop més arriben productes i comensals procedents de les terres de Lleida. Er Occitan recerca receptes antigues de la cuina aranesa i hi afegeix un to exòtic.

Els animals que viuen als boscos aranesos són molt espectaculars. Veure un os o un llop ja no forma part de la ficció de les pel·lícules. A part

de fauna i flora, la Vall d'Aran també amaga altres riqueses, com la de l'art de la ceràmica, que esdevé un reflex de la cultura i arquitectura del territori.

TURISME ACTIU

Aran Park

Al cor dels Pirineus descobrim Aran Park, un lloc on coneixerem la fauna salvatge que viu a les muntanyes que ens envolten. Inaugurat el 2013, el parc va ser un projecte creat pel Consell General d'Aran amb l'objectiu de conscienciar la gent de la importància de la natura, educar sobre quina és la fauna autòctona i col·laborar amb projectes de reintroducció d'espècies. Aiguamolls, tarteres, boscos antics, boscos mixtos... A la Vall d'Aran podem trobar una gran diversitat d'ambients i els visitants poden observar com cada animal s'hi adapta d'una manera diferent. L'os bru i la marmota són les estrelles del parc, on també hi ha llops, cérvols o linxs.

L'art de la ceràmica

Una petita botiga acompanyada d'un taller de ceràmica destaca entre els locals de Salardú. La Carme Vicens s'hi va instal·lar ara farà uns 10 anys i va començar a fer art amb les seves obres. En la seva època d'estudiant ja va veure que es decantaria per un vessant artístic i un cop dins de l'Escola Massana va anar provant diferents especialitats fins que va descobrir la de la ceràmica. Li va cridar l'atenció, ja que és un art molt complet: es pot jugar amb el volum, es pot transformar amb el foc i fins i tot es pot decorar, pintar i esmaltar. A la botiga podem trobar sobretot ceràmica funcional, com tot allò que fem servir en el nostre dia a dia decorades amb dissenys relacionats amb la Vall d'Aran.

SOUND AND VISION

Ramon Solé / ramonsolemusic.com

‘El cel sobre John Lennon i Yoko Ono’

El 8 de desembre passat es van complir exactament 40 anys de l'assassinat de John Lennon a la porta de casa seva, a Nova York. Amb motiu de l'efemèride, el *Sense ficció* de TV3 va emetre el documental *El cel sobre John Lennon i Yoko Ono*, una finestra oberta a les intimitats de la creació del disc *Imagine*, el 1971. La gravació d'aquesta obra, probablement la més celebrada de Lennon en solitari, serveix de fil conductor d'una narració que també explora les connexions polítiques de l'ex-Beatle i l'artista japonesa, la manera com s'influenciaven creativament entre ells i com d'aquesta influència en van néixer fruits fantàstics.

El documental, dirigit per Michael Epstein i estrenat el 2018, entra en la intimitat quotidiana de John Lennon i Yoko Ono com poques vegades abans (per obra i gràcia d'imatges de l'arxiu privat de Lennon).

De fet, com que *Imagine* es va gravar a l'estudi que el músic tenia a la seva idíl·lica mansió de Tittenhurst Park, pràcticament no hi ha separació entre la seva vida personal i professional. Veiem els protagonistes a la cuina, llegint el diari i prenent cafè al llit, passejant pel llac, veiem els fills jugant pels jardins, etc., tot plegat amant amb les explicacions de la mateixa Yoko Ono, Julian Lennon, el fotògraf David Bailey, Dan Richter (exassistent personal del músic), entre altres testimonis. Descobrim, en definitiva, l'entorn creatiu que va envoltar la gestació del disc.

I veiem la gravació, per descomptat. Amb profusió de detalls: moments dels assajos i sessions, testimonis dels músics que hi van intervenir, en Lennon fent el ximple, tots ells

sota la batuta del sempre inquietant Phil Spector a la producció. Especialment interessant és la participació de George Harrison a la gravació de *How Do You Sleep*, en què Lennon vomita sarcasme sobre la carrera artística de Paul McCartney, company de tots dos als Beatles. D'altra banda, com no podia ser d'altra manera, el documental s'atura a explicar amb especial profunditat la creació de l'emblemàtica cançó que dona títol al disc i que sintetitza, d'alguna manera, les claus de la relació de John Lennon i Yoko Ono: amor, art, política i pacifisme. "John i jo ens vam conèixer per fer aquesta cançó", comenta Ono en el documental. Ella va escriure la lletra, ell la música i tots dos van crear un clàssic que, quasi 50 anys després, es manté inaccessible al pas del temps. Un dels moments més potents és quan un Lennon que sembla acabat de llevar s'asseu al piano i ensenya *Imagine* als músics que l'han de gravar; són els primers que escolten una cançó que es convertirà en un himne per a milions i milions de persones, i fa gràcia perquè així d'entrada alguns no semblen gaire impressionats. És normal, perquè la veritat és que Lennon té la veu fatal, pobre.

El cel sobre John Lennon i Yoko Ono mostra la parella al natural, sense filtres ni pedanteria, relaxats, com si no hi hagués càmeres. L'endemà de l'emissió del documental, una amiga em va dir: "Mira, ara la Yoko Ono ja em cau una mica millor!". Perquè la pobra (la Yoko Ono) encara avui arrossega injustament el Sant Benet d'haver causat la separació dels Beatles quan en realitat el grup ja estava trencat abans. I d'altra banda, sense ella probablement no hauríem vist i gaudit del Lennon més polític i més audaç artísticament. I, potser, no tindríem *Imagine*.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

El goleador sense edat

Parlar de futbol l'any 1982 s'havia convertit en un exercici insuportable. Les institucions polítiques i esportives espanyoles postfranquistes, encara a tants anys llum de la democràcia com ho continuen estant avui dia, van organitzar un Mundial de futbol per maquillar totes les mancances del país. L'objectiu era demostrar una capacitat organitzativa que va fer aigües per tot arreu, i de retruc propulsar la Selecció espanyola cap a un campionat que afortunadament no va olorar ni de lluny. Eren els anys de domini basc, en l'equador entre les dues lligues de la Reial Societat i les dues de l'Athletic de Bilbao. També era l'estiu en què Maradona era fitxat finalment pel Barça, en una incorporació polèmica. Per fer-li lloc a l'equip, havia de marxar-ne un jugador estimadíssim com Simonsen.

Però el juny d'aquell 1982 va ser també el del debut internacional, amb trenta anys acabats de complir, de qui és considerat com a millor jugador africà del segle XX. Roger Milla tenia aleshores una trajectòria consolidada al futbol francès, on havia arribat el 1977 per incorporar-se al Valenciennes, d'on va passar al Mònaco primer i al Bastia més tard. Va ser precisament en l'equip cors on estava jugant quan la Selecció del Camerun es va classificar per jugar el Mundial'82. Milla no va assaborir-hi

el gust de la derrota, però va caure a la primera fase perquè en el quàdruple empat havia marcat menys gols que Itàlia i Polònia. Però ja havia deixat una empremta que vuit anys més tard es faria encara més profunda.

Els vuitanta va ser una bona dècada per Camerun, amb qui Milla va guanyar les copes d'Àfrica de 1984 i 1988, tot i que no es va classificar per jugar el Mundial de Mèxic'86. En arribar al d'Itàlia de 1990, el president del país i diversos ministres van intentar convèncer-lo de jugar-lo, tot i que estava semiretirat. Milla va acabar cedint a la pressió popular, i va convertir-se en un dels jugadors més destacats d'aquella edició. Sortint al segon temps dels partits, en va tenir prou per marcar dos dobles contra Romania i Colòmbia que van servir perquè el seu país arribés a quarts de final, on va caure contra Anglaterra. Aquella no va ser, però, l'última participació de Milla en una cita mundialista. Quatre anys més tard, als Estats Units i amb 42 anys, va convertir-se en el jugador més veterà a marcar en una fase final del campionat Mundial, amb un gol contra Rússia. Aleshores tenia 42 anys, encara que la llegenda urbana tan estesa a l'hora de posar edat a molts jugadors africans, li n'atribuïa uns quants més.

15 de juny de 1982.
Roger Milla debuta amb 30 anys en un Mundial de futbol.
Estadi de Riazor. La Corunya.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo/@joancarredondo

L'AIGUA COM A MERCADERIA

L'aigua s'ha convertit en el que els moderns en diuen *commodity* (els clàssics en deien *primera matèria*). És un concepte que no fa justícia a un bé considerat un dret universal des de 2010, però les lleis del mercat acostumen a ser més poderoses que les de les Nacions Unides, de manera que ja s'ha obert la porta a una cotització de l'aigua en els mercats de futur. L'aigua passa a ser un bé negociable, com ho han estat en el passat altres béns bàsics, com els aliments, amb resultats clarament qüestionables en el sentit que no és agosarat concloure que són més favorables per als inversors que per als consumidors, especialment si aquests últims són de països pobres.

La controvèrsia s'ha intensificat arran del començament de la cotització de l'aigua en mercats de futur a Chicago, als Estats Units. De fet, el que es comercialitza en aquests mercats no és exactament l'aigua, sinó els drets d'utilització a diferents conques de Califòrnia, al mateix país, que en permeten l'ús per al reg o amb finalitats industrials. Entrar al mercat de futurs suposarà l'establiment de contractes que fixen el preu del producte –en aquest cas l'aigua– en un temps determinat. A Califòrnia, s'ha establert com a base la mitjana de preus d'ús de l'aigua en les zones de l'estat amb més contractació des de 2018. A partir d'aquesta base (486 dòlars per 1,2 milions de litres, un cop fetes les equivalències de la mesura americana, l'acre-preu), el mercat començarà a marcar les cotitzacions amb la seva operativa habitual. Tot això passa ara a Califòrnia, que, per cert, és una àrea del planeta afectada amb més freqüència amb sequeres i en la qual les fluctuacions de preu tenen més oscil·lacions en funció de si les pluges han estat més generoses o menys.

De moment, el que ha passat respecte a la conversió de l'aigua en un bé negociable en un format similar al de la borsa o als mercats d'altres primeres matèries com el petroli, l'or, l'acer o,

també, bases d'aliments com el blat o l'arròs, ha estat aquest pas concret a Califòrnia. Però queda clar que és una porta oberta a una negociació a una escala més gran en un context en el qual l'aigua comença a ser un bé més escàs i sotmès als designis del canvi climàtic.

El debat està servit i, en el fons, no deixa de ser la vella controvèrsia entre els defensors i detractors de l'eficiència dels mercats. Escola de Chicago i Keynes. Liberals i intervencionistes. En puresa, la negociació de futurs sobre l'aigua comporta la protecció de comprador i venedor respecte de les fluctuacions de preus que es puguin produir sobre el bé que es negocia per causes externes al mateix mercat. Comerciar amb els drets de l'aigua, segons aquest punt de vista, contribueix a fer-ne un ús més eficient.

L'experiència no ha estat tan pura en altres béns bàsics, com els aliments. Sol passar que el mercat acabi funcionant com el joc de la patata calenta, que passa de mà en mà fins que algú s'acaba cremant. És més un comerç de drets que d'utilització efectiva del bé sobre el qual s'està negociant. Així va passar, en plena crisi financera global, fa una dècada, quan la comercialització de productes ali-

mentaris en els mercats de futurs va ser un factor determinant en el seu increment de preu.

La conversió de l'aigua en una pura mercaderia en els mercats financers de moment en un estat americà (però no cal ser vident per estar previnut d'una eventual generalització) no deixa de ser una successió lògica. Les societats mercantils han tingut la complicitat de les administracions per assumir concessions, sovint molt prolongades en el temps, sobre el subministrament d'aquest bé públic, a canvi de les inversions necessàries per fer-les arribar als domicilis o a les empreses, o allà on calgués. Primer és un partenariat públic-privat, però que va derivant en un enfortiment de posicions de l'empresa privada, fins al punt que no són pocs els ajuntaments que comencen a sospesar la viabilitat de retornar a la gestió pública.

Ara es fa el salt a una nova dimensió. La negociació en els mercats financers sobre els drets d'ús de l'aigua en el futur. Són intercanvis de concessió que, en paraules de l'economista Pedro Arrojo en un reportatge del diari *El País*, entren en contradicció amb les bases amb les quals s'administra un bé públic. "És el lliure mercat que fa negoci amb l'aigua; de sobte, algú fa diners a base de vendre un dret que l'Estat li ha donat de franc."

La simple llei de l'oferta i la demanda convida a pensar que la mercantilització de l'aigua és una bona notícia per als especuladors. L'aigua és un bé essencial que tendeix a escassejar. Hi ha 2.000 milions de persones que viuen en països amb problemes d'aigua i, de nou, no cal ser vident, per aventurar-se a afirmar que en un futur aquesta població susceptible de tenir problemes creixerà. Un bé en oferta que escasseja, i una demanda necessitada en un mercat dominat per les finances. Qui va augurar que els grans conflictes del segle XXI estarien relacionats amb la disponibilitat de l'aigua deu veure amb preocupació com la seva profecia pren forma.

INDICADORS

Menys venda de pisos

La compravenda d'habitatges a Catalunya va caure el 24,4% a l'octubre en comparació amb el mateix mes del 2019, fins als 5.317, segons les dades provisionals de l'INE. Del total, 4.928 eren habitatges lliures i 389 eren protegits, mentre que 879 eren nous i 4.438 de segona mà. Catalunya és el segon territori de l'Estat on més cau la compravenda d'habitatge, només superat per les Illes Balears.

Els concursos es disparen

La segona onada de la Covid-19 ha disparat el nombre de concursos de creditors a Catalunya. Segons dades del Col·legi de Registradors, a Catalunya es van registrar 134 procediments concursals durant el mes de novembre, el 83,6% més respecte al mateix període de l'exercici anterior. L'increment se situa molt per sobre la mitjana espanyola, del 26,1%, amb 444 procediments presentats.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà (sodecaminar@gmail.com)

Buidar la tassa

“Un home jove va anar a visitar un vell savi amb la finalitat que l’instruís. L’ancià el va rebre i el va invitar a una tassa de te. Mentrestant, el nouvingut no parava de parlar inconscientment sobre els seus molts coneixements. El savi va agafar la tetera i va començar a abocar el te sobre la tassa del seu convidat, de tal manera que el fumejant líquid es va vessar. No obstant això, el vell va continuar servint te. “Què fa vostè”, va dir el jove, “no s’adona que la tassa vessa i està caient el te a terra?” L’ancià va somriure amb picardia i va dir: “Il·lustro aquesta situació. Tu, de la mateixa manera que la tassa, estàs ja ple de les teves pròpies opinions, prejudicis i creences. De què serviria que jo intentés

ensenyar-te alguna cosa si abans no et buides?” Conte tradicional d’Orient.

És difícil ensenyar i aprendre una nova manera de veure les coses, si aquesta no està lligada a una creença, a un coneixement, que deriva de la conseqüència d’una experiència. Si no imagina’t com de complicat seria, sabent el que ara saps, aprendre a conduir un vehicle amb la funció dels pedals canviada. Fet que als que aprenen a conduir no els suposaria més dificultat de la que té ara. Necessitarem predisposició, voluntat i deixar de banda el que sabem. Com els nens que veuen fantasmes, monstres i dracs que els aterren. Si pregunten en qui confien, quin és el significat del que perceben, i estan disposats a abandonar les seves pròpies interpretacions en favor de la realitat, la seva por desapareix. Quan s’ajuda a veure que el pensament del fantasma, en realitat és una cortina, el monstre una ombra i el drac un somni, deixa la por per riure feliçment del seu terror.

És aquesta època de l’any, deixant de banda al seu origen i al seu nom sagrat, si és que això es pot deixar de banda. És el moment per aprendre a buidar-nos, deixar-nos portar per noves experiències que derivaran a noves creences, que transformaran les percepcions, la manera de veure i viure allò que ens passa al davant. Així quan llegeixis l’article setmanal de l’alegria interior, fes-ho amb innocència, deixa que allò escrit, com qui no vol la cosa, entri. Per deixar-la sortir si així ha de ser. I si es queda, portar-ho a terme, per veure si és veritat el que ofereixen o si és cert el que diuen. Amb la predisposició de no saber res i de fer tot el que ha de ser. Perquè diem moltes vegades que el que camí que seguim és l’únic camí, però hi ha tants camins com radis es poden traçar des d’un centre. Qualsevol canvi és un miracle digne de ser tingut en compte; però és també un miracle el que s’esdevé a cada instant. Confuci deia: “El saber que sabem el que sabem i que no sabem el que no sabem és el millor coneixement.”

L’HORÒSCOP

Roser Bona

Del 18-12-2020 al 24-12-2020

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d’abril)

La teva ment va a mil per hora i sembla que recuperes el temps perdut i fas tota la feina endarrerida. Penses en fer un viatge, tan aviat puguis. Fas nous contactes.

TAURE (Del 21 d’abril al 20 de maig)

Amb Júpiter i Saturn per la Casa X, s’activa especialment el sector professional i per poder donar el millor de tu, t’hauràs de posar al dia en coneixements i tecnologia.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Sospeses la possibilitat d’emigrar o de fer un canvi, com anar a viure a pagès si ets de ciutat. Una persona més gran que tu, potser estrangera, pot tenir molt a oferir-te.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Cerques ajuts i els recursos possibles, per poder tirar endavant els teus projectes personals i professionals. Possibilitat de rebre una herència en els propers dos anys.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d’agost)

Júpiter i Saturn a la teva Casa VII, inclina a fer que en els propers anys visquis situacions clau en el sector de la parella. Ha arribat l’hora de la maduració sentimental.

VERGE (Del 24 d’agost al 23 de setembre)

El sector laboral entra a una etapa de canvis i faràs més esforços per assolir l’estabilitat que vols. La salut demana que hi posis atenció, potser cal canviar de teràpia.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d’octubre)

Amb Venus per la Casa III, la teva ment entra a una etapa més tranquil·la i cerques vies per deixar enrere l’estrès. Recuperes alguna activitat lúdica que et fa feliç.

ESCORPÍ (Del 24 d’octubre al 22 de novembre)

Et reafirmes en les teves opinions i pots mostrar-te una mica a la defensiva. Compte fins a deu, abans de llançar una sentència. Notícies d’una persona que estimes molt.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Llibertat amb responsabilitat. Aquest pot set el teu lema. Deixes enrere alguns patrons obsolets i construeixes una nova manera de fer les coses, des dels fonaments.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Felicitats! El Sol entra al teu signe. Amb la conjunció de Júpiter/Saturn perds rigidesa. Augment de contactes i amics. Evolució en la filosofia de vida, et modernitzes.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Amb l’entrada de Júpiter i Saturn al teu signe, pots sentir que ja no val fer les coses com abans. Organitzar-te per alliberar-te serà necessari. Període de gran maduració.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Trobes plaer a estar sol i fer la teva. Mostres el teu costat més rebel. Algú et segueix des del silenci i et vigila a les xarxes. Sigues curós amb la informació que donis.

CINEMES

EL INCONVENIENTE

Espanya 2020. Dir. Bernabé Rico. Amb Juana Acosta i Kiti Manver. Comèdia. A Sara li ofereixen comprar la casa perfecta: espaiosa, molt lluminosa i extremadament barata. Tan sols té un petit inconvenient: Lola, l'octogenària propietària actual, hi viurà fins que mori. Així i tot, Sara creu que és un bon negoci i decideix comprar i esperar.

HASTA EL CIELO

Espanya 2020. Dir. Daniel Calparsoro. Amb Miguel Herrán, Luis Tosar i Carolina Yuste. Thriller. El dia que Àngel va parlar amb Estrella en aquella discoteca, la seva vida va canviar per sempre. Després d'una baralla amb Poli, la possessiva parella de la noia, aquest l'ànima a unir-se a una banda d'atracadors que té en escac tota la policia de Madrid. Àngel comença a escalar ràpidament en una piràmide d'atracaments, diner negre, negocis tèrbols i advocats corruptes que

el portaran a ser acorralat per Duque, un incansable detectiu. Desoïnt els consells de la seva gent, Àngel aconsegueix ascendir fins a convertir-se en el protegit de Rogelio, un dels tipus que controla el mercat negre de la ciutat. Amb aquest i Sole, filla del capo, Àngel descobrirà que el preu del poder és alt i que aviat haurà de decidir entre el seu futur com a atracador i l'amor de la seva vida, Estrella.

LOS CROODS: UNA NUEVA ERA

EUA 2020. Dir. Joel Crawford. Animació. Obligats a partir a la recerca d'un nou lloc on viure, la primera família prehistòrica s'aventura a explorar el món amb l'objectiu de localitzar un lloc més segur al qual anomenar llar. Però quan troben un idíl·lic paradís emmurallat, aquest amaga una sorpresa: hi ha una altra família que ja viu allí, els Masmajor, que van un parell de passos davant dels Croods en l'escala evolutiva. I quan els reben com els seus primers convidats, no triguen a sorgir tensions entre ells. Quan tot sembla perdut, una nova amenaça embarca les dues famílies en una aventura èpica més enllà de la seguretat de la muralla.

NIEVA EN BENIDORM

Espanya 2020. Dir. Isabel Coixet. Amb Timothy Spall i Sarita Choudhury. Drama. Peter Riordan és un home solitari, maniàtic i metòdic, obsessionat pels fenòmens meteorològics. Quan li donen la jubilació anticipada al banc de Manchester en el qual ha treballat tota la seva vida decideix visitar el seu germà, Daniel, que viu a Benidorm. Quan arriba a la ciutat descobreix que el seu germà ha desaparegut i que era propietari d'un club de burlesc on treballa Alex, una misteriosa dona que exerceix una poderosa fascinació sobre ell. Peter i Alex intenten esbrinar què ha passat amb Daniel, ajudats per una policia obsessionada per la presència de Sylvia Plath als anys cinquanta a Benidorm.

PARA TODA LA VIDA

EUA 2020. Dir. Marc Meyers. Amb Jessica Rothe i Harry Shum Jr.. Drama romàntic. Jenn Carter i Sol Chau estan enamorats, tenen tota la vida al davant i pensen casar-se d'aquí a uns mesos. Però al desembre, a Sol li diagnostiquen un càncer terminal, que trenca tots els seus plans i fa impossible que les noces se celebren a l'estiu. En una carrera contra rellotge, els amics i la família de la parella organitzen una col·lecta per internet per recaptar fons i aconseguir que tinguin les noces somiades en tan sols dues setmanes. Mentrestant, la relació

de Jenn i Sol es fa encara més profunda, cosa que els recorda que la força de l'amor veritable no té límits.

THE GLORIAS

EUA 2020. Dir. Julie Taymor. Amb Julianne Moore i Alicia Vikander. Drama. Gloria Steinem va ser una de les figures icòniques del moviment revolucionari per la igualtat, destacant des de la seva primera experiència d'activisme social entre les dones de l'Índia, passant pel seu treball com a periodista en la dècada dels 60, fins a la històrica Conferència Nacional de la Dona de 1977. Així, va formar un camí que li va permetre escoltar i connectar-se profundament amb la gent, entenent el seu context i permetent-li formar part d'un moviment que canviaria el món.

TERRA DE TELERS

Espanya 2020. Dir. Joan Frank Charansonnet. Amb Ramón Godina, Alba López i Montse Ribadellas. Drama. Julieta (1923), una nena de 6 anys, arriba juntament amb la seva família al lloc en el qual es desenvoluparà la seva nova vida, sobre un carro i amb un bagul com a únic equipatge. Els records d'una

infància feliç, marcats per la industrialització, l'ànima d'una nena que es converteix en dona i la duresa de la guerra fins a la caiguda de la dictadura acompanyaran l'espectador durant més de 60 anys mostrant-li tots els camins que el destí li ofereix. Finalment els seus ulls madurs i savis es tancaran en l'únic lloc que ha conegut: la seva benvolguda Colònia.

WONDER WOMAN 1984

EUA 2020. Dir. Patty Jenkins. Amb Gal Gadot, Chris Pine. Ciència ficció. Són els anys 80. Un futur molt diferent al que havia conegut, i en el qual Diana Prince troba a faltar a companys del passat. En aquest nou capítol, la princesa de Themyscira entaularà amistat amb Barbara Ann Minerva, una arqueòloga que treballa per a Max Lord, megalòman obstinat a recopilar artefactes antics amb la creença que aquests li faran tan poderosos com un Déu. Quan de manera sorprenent i inesperada Steve Trevor torni a la vida, Diana haurà de fer front a Minerva, que s'ha convertit en la perillosa vilana Cheetah després de vendre la seva ànima a una poderosa deïtat.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	Volver a empezar	-	17.00 i 20.00	17.00 i 20.00	-
MANLLEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal de Gràcia	Adú	-	-	19.00 (Cicle Gaudí)	-
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Las niñas	-	19.00 (Cicle Gaudí)	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Las niñas	19.30 (Cicle Gaudí)	-	-	-
	Josep (cat.)	-	19.30	20.00	19.30
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	Dilluns i dimarts	
Sucre	Wonder Woman 1984 (3D)	18.30	13.45 (dg.), 15.50 i 18.40	15.50 i 18.40	
	Wonder Woman 1984	17.35 i 19.05	11.30 (dg.), 16.15, 17.35 i 19.05	16.15, 17.35 i 19.05	
	Wonder Woman 1984 (VOSE)	17.00	15.05	16.40	
	Hasta el cielo	17.45 i 19.35	11.45 (dg.), 16.00, 18.35 i 19.40	16.00, 18.35 i 19.40	
	Los Croods: una nueva era	-	17.45 (dg.)	-	
	Nieva en Benidorm	19.45 i 19.50	17.55 i 19.30	19.30	
Terra de telers	17.25	11.45 (dg.), 17.30 (ds.) i 17.40 (dg.)	17.30		

En guerra con mi abuelo	17.55 i 20.05	11.40 (dg.), 14.00 (dg.), 15.45, 17.40, 20.05 (dg.) i 20.10 (ds.)	16.15, 18.10 i 20.10
El verano que vivimos	19.35	17.40 (ds.) i 19.55	17.40 i 19.55
El jinete del dragón	-	11.30 (dg.), 13.45 (dg.) i 15.55	15.50
Érase una vez...	17.45	11.50 (dg.) i 15.40	15.40
Sentimental	17.30 i 20.25	20.25	20.25
Trolls 2: Gira Mundial	16.45	11.35 (dg.) i 15.55	15.55

VIC		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
L'Atlàntida	Diamantino	-	-	-	20.00 (Cineclub Vic)

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge
L'Esbarjo	Regreso a Hope Gap	20.00	20.00	19.00

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Pippi i el senyor sense son	-	15.30	15.30	-
	Madame Curie	17.45	20.15	20.15	17.45
	Nieva en Benidorm	19.45	18.00	18.00	19.45
	Sentimental	-	16.30	16.30	-

GRANOLLERS		De divendres a dimarts (diumenge matinal)			
Ocine	El jinete del dragón	11.15 i 16.15			
	Wonder Woman 1984	18.00 / 12.00, 15.45 i 18.45			
	Eso qu tú me das	20.45			
	Josep	15.45			
	Wonder Woman 1984 (Atmos)	17.15 / 11.30, 16.30 i 19.30			
	Otra vuelta de tuerca	20.10 / 19.50			
	Greenland: el último refugio	11.30			
	Hasta el cielo	12.00, 17.15 i 19.45 / 12.00, 16.00 i 18.15			
	Los Croods: una nueva era	17.00 (diumenge)			
	Érase una vez...	11.15			
	El verano que vivimos	15.45			
	Nieva en Benidorm	18.00			
	La vampira de Barcelona	20.10			
	En guerra con mi abuelo	11.15 i 16.20 / 11.45, 15.45, 17.45 i 19.45			
	Sentimental	18.15 / 20.30			
	El verano que vivimos	19.50			
	Trolls 2: Gira Mundial	11.30 i 15.45 / 18.00			
	The Glorias	17.30 / 19.30			
	Para toda la vida	20.15			
	Las brujas de Roald Dahl	12.00 i 16.00			
	Terra de telers	19.45			
	El inconveniente	11.45, 16.00 i 17.45			
	La primera Navidad	11.30 i 16.00			
	Akira	19.50			

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Cinema Edison	Nuestros mejores años	19.00 (VOSE)	18.00	19.00 (VOSE)	-

SANT CELONI		Divendres i dilluns	Dissabte i dimarts	Diumenge
Ocine	Trolls 2: Gira Mundial	18.00	16.15 i 18.00	18.00
	Hasta el cielo	18.00 i 20.00	15.45, 18.00 i 20.00	15.45, 18.00 i 20.00
	Wonder Woman 1984	18.15 i 19.30	16.30, 18.15 i 19.30	16.30, 18.45 i 19.30
	Los Croods: una nueva era	-	-	17.00
	En guerra con mi abuelo	20.15	17.45 i 20.15	17.45 i 20.15
	El jinete del dragón	17.45	15.45	15.45
	El verano que vivimos	19.45	19.45	19.45
	La primera Navidad	-	16.00	16.00

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Salvany

'Sentimental'

De Cesc Gay

Flagell de les misèries i estrès de la nostra societat més pròxima, Cesc Gay continua amb el seu professional enfrontament jocós dels seus estupendos i disciplinats actors, als quals mostra la seva genialitat de direcció i galvanitza amb uns diàlegs que fan olor de masia i de masoveria, de casa rural, de muntanya. Tot i el magnífic guió, no supera a *Ficción* o *Truman*.

Si el brillant cineasta dissectiona amb la major concisió els sentiments, Belén Cuesta porta les altres regnes de l'emotiva història. Com *Con una pistola en cada mano*, la paraula és per fi el ciment que potencia la innocent desfilada de personatges irònics que, com queda dit, brillen sota la seva direcció.

Amb la senzillesa d'un treball divertit de final de curs aconsegueix situacions somrients amb les seves educades falques de mal-

dat. Com un músic de càmera, Javier Cámara rep el premi Forqué, en un quartet compost, a més, per Griselda Siciliani i Alberto San Juan, que formen les dues parelles protagonistes.

La de Cámara i la Sicilianai, units des de tres quinquennis, no recorden el temps que fa anys que ni es toquen ni tan sols acaronen. Conviden a sopar els del pis de dalt per pactar el cessament d'uns sorolls molestos i sospitosos de proporcionar alegria al cos. Al sopar valoren si és més una molèstia que un estímul libidinós i la sobretaula es convertirà en una experiència inoblidable que superarà les expectatives de tots quatre, que necessitaven cadascú a la seva manera, aquesta empena eròtica.

L'obra és una adaptació de la primera experiència teatral del director Cesc Gay, *Els veïns de dalt*.

OFERTA CULTURAL

V. Bigas / T. Terradas

Un espectacle preciosista de titelles al Cirvianum de Torelló

'Espejismo', amb El Espejo Negro.

Teatre Cirvianum, Torelló. Divendres 18 de desembre, 20h. Àngel Calvente és el creador de l'espectacle i de la companyia El Espejo Negro, que celebra 30 anys de la seva fundació amb aquest repàs a la seva carrera artística. Es tracta d'un dels màxims exponents del teatre de titelles, que reivindica la llibertat d'expressió per mitjà de tres actors manipuladors amb un gran perfeccionisme tècnic.

Acaba el Cicle de Jazz a Granollers

Víctor Bocanegra Quartet. Cicle de Jazz al Casino de Granollers. Divendres 18 de desembre, 20h.

Víctor Bocanegra oferirà en aquest últim concert del cicle una selecció del que es coneix com el Great American Songbook. Ho farà amb Iannis Obiols, Horacio Fumero i David Xirgu.

Ferran Albrich canta a Moià

Concert de Ferran Albrich i Marc Serra. Auditori de Sant Josep de Moià. Dissabte 19 de desembre, 18h.

El baríton Ferran Albrich, acompanyat de Marc Serra al piano, farà un recital en què primer homenatjarà la figura de Beethoven i després cantarà obres catalanes de principis del segle XX.

CINECLUB

CINECLUB VIC
22 de desembre, 20h
L'Atlàntida

'Diamantino'

Portugal, 2018.

Dir.: Gabriel Abrantes i Daniel Schmidt
Diamantino és el jugador de futbol més famós de la història. La seva fama i fortuna li permeten viure en la ingenuïtat, envoltat de luxes i apartat dels problemes que pateix la societat. Un dia, mentre navega amb el seu iot, queda molt impressionat per un encontre amb una pastera d'immigrants.

AC GRANOLLERS
18 i 20 de desembre, 19h
Cinema Edison
VO subtítulada

'Nuestros mejores años'

Itàlia, 2020. Dir.: Gabriele Muccino

Recent producció italiana que relata les esperances, decepcions, èxits i fracassos de la vida de quatre amics –Giulio, Gemma, Paolo i Riccardo– durant 40 anys, des de la seva adolescència els anys 80 fins a l'actualitat. Una narració que transcorre en paral·lel amb les transformacions d'Itàlia i de tot el món durant tot aquest temps.

CINE CLUB BIGUES
18 de desembre, 20h
Teatre Auditori
Polivalent

'Las niñas'

Espanya, 2020. Dir.: Pilar Palomero.

La Cèlia, una nena d'11 anys que viu amb la seva mare a Saragossa, ha crescut sense qüestionar mai res d'allò que l'envolta. L'arribada de la Brisa a l'escola de monges on estudia i la seva nova amistat amb un grup de noies més grans que ella l'empenyen cap a una nova etapa de la seva vida: l'adolescència. Un viatge en l'Espanya de les Olimpíades i l'Expo de Sevilla.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								■				
2					■							
3		■								■		
4							■					
5			■									
6	■										■	
7								■				
8						■						■
9				■					■			
10		■									■	
11					■							
12											■	
13							■					

HORIZONTALS: 1. Hi guardo els documents de la mala recapta. Casa sense nevera / 2. Ha perdut la cua per culpa del cianur. Mamífers americans dotats d'incisius electrònics / 3. Fa remor. Fongs a casa del copríncep. La terra patida / 4. Bony gros com una bossa de flocs. Per no semblar burro estic ple de vergonya / 5. Obres i no trobes res. Mineral alpi per això mort de fred / 6. El fatigós viatge pels empats de la travessa. Primera hora de demà / 7. Sensacional (o és cosa d'un animal?). Prototipus de dona / 8. Arrel de ser al mig del barranc. La barretina del Papa / 9. Gas xarbotat. Que genera paraules és un mite contra el sentit comú. Anima de pinxo / 10. La quinta a força. Fa lluir el paper en sa pròpia tina. La quinta a forques / 11. La part mòbil de l'estelòmetre. Dibúixols en forma de mitja lluna / 12. Es pren la feina com una expedició a l'Everest. Limiten el referèndum / 13. Tibaré per la banda contrària. Estira en Moncada pàgina a pàgina.

VERTICALS: 1. Massa negra per ser un cabró. Equipatge de l'intel·lectual / 2. Vuit mesos de l'any. Òbviament anvers. No s'han mogut del centre de la Terra / 3. Massa carallots per entendre el curs. Per al palestí és víctima i alhora botxí / 4. És una de les més afectades per la vellesa. Presenten personatges i mons sorprenents / 5. Trident desmanegat. Més que de porques parlen de truges. Abracen el protestantisme / 6. Ens porta la vençuda. Vestit com un paraigua / 7. Mal dia pel regadiu. Gentada que de vegades només són tres / 8. Enquistament d'en Boronat. Segons com somiïn seran vistos com radicals / 9. Objecte del desig dels diabètics. La noia de la planúria / 10. No deixen expandir-se la Generalitat. Col·locat de manera que pugui seguir dos colobrots. Encara fa remor / 11. Resultat de la suma inversa. Amant ocasional de la Blancaneus. Centre històric de Berga / 12. Ultratjada no, però duta massa enllà sí. Gentalla que no ens inclou mai.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

	4	3		6		5		2
	2		3	4			6	7
6			2					3
	3		6				7	
		6		7		4		
5	7	4		3				8
7						3		
	5	8						6
	9					2		

Dificultat: difícil

	6			5				
		3			8			5
1			2		3	8	4	
	4		3		2		8	
7		2		8				
5	3		7	6	9		2	1
		4			7			3
2								
		6	5					

SOLUCIONS

3	9	1	7	5	6	2	8	4
4	5	8	1	2	3	7	9	6
7	6	2	4	9	8	3	5	1
5	7	4	9	3	1	6	2	8
8	1	6	5	7	2	4	3	9
2	3	9	6	8	4	1	7	5
6	8	7	2	1	5	9	4	3
1	2	5	3	4	9	8	6	7
9	4	3	8	6	7	5	1	2

Dificultat: mitjana

3	7	6	5	4	1	2	9	8
2	8	1	9	3	6	7	5	4
9	5	4	8	2	7	6	1	3
5	3	8	7	6	9	4	2	1
7	1	2	4	8	5	3	6	9
6	4	9	3	1	2	5	8	7
1	9	5	2	7	3	8	4	6
4	2	3	6	9	8	1	7	5
8	6	7	1	5	4	9	3	2

Dificultat: difícil

13	E	R	A	S	E	T	S	I	R	G	A
12	G	R	I	M	P	A	D	O	R	R	M
11	T	E	L	O	L	U	N	U	L	E	S
10	A	E	N	S	E	T	I	N	A	U	X
9	G	S	A	E	T	I	M	I	N	X	
8	A	R	V	A	N	T	I	A	R	V	A
7	B	E	S	T	I	A	L	N	E	N	A
6	V	I	A	C	R	U	C	I	S	D	
5	O	B	E	M	O	L	I	T	A		
4	B	O	S	S	O	C	R	U	B	O	R
3	C	O	P	R	I	N	S	T	I	T	
2	A	N	U	R	E	D	E	N	T	A	L
1	C	A	R	P	E	T	A	I	G	L	U

El periodisme que t'acompanya

EL 9 NOU.CAT

9MAGAZIN.CAT

